

RO

RO

RO

COMISIA EUROPEANĂ

Bruxelles, 12.3.2010
COM(2010)81 final

RAPORT AL COMISIEI CĂTRE PARLAMENTUL EUROPEAN ȘI CONSILIU

Facilitatea pentru alimente: raport intermediar privind măsurile adoptate

SEC(2010)245

RAPORT AL COMISIEI CĂTRE PARLAMENTUL EUROPEAN ȘI CONSILIU

Facilitatea pentru alimente: raport intermediar privind măsurile adoptate

1. INTRODUCERE

Creșterea spectaculoasă a prețurilor produselor alimentare din 2007 și 2008 a forțat comunitatea internațională să adopte acțiuni rapide și hotărâtoare pentru a combate pe termen scurt și mediu efectele crizei asupra persoanelor sărace din țările în curs de dezvoltare. UE a reacționat rapid prin concentrarea și mobilizarea resurselor din cadrul instrumentelor de dezvoltare și umanitare existente. Cu toate acestea, amploarea problemei a impus noi acțiuni și a solicitat resurse suplimentare. Prin urmare, în decembrie 2008, Parlamentul European și Consiliul au adoptat un Regulament¹ de creare a unui mecanism de reacție rapidă la creșterea prețurilor la produsele alimentare în țările în curs de dezvoltare, propus de către Comisie.

Acest regulament prevede punerea în aplicare a „Facilității pentru alimente” în valoare de 1 miliard EUR și constituie principala reacție a UE la această criză, vizând reducerea decalajului dintre intervențiile în caz de urgență și dezvoltarea pe termen lung. În acest sens, regulamentul completează atât intervenția instrumentelor umanitare, cât și a instrumentelor de dezvoltare pe termen mai lung, cum ar fi intervențiile în domeniul dezvoltării la nivel național și Programul tematic pentru siguranța alimentară. Inițiativa este limitată în timp: regulamentul va expira la 31 decembrie 2010, iar activitățile se vor încheia la sfârșitul lunii decembrie 2011. Acest interval de timp foarte scurt a ridicat probleme în ceea ce privește planificarea, programarea și punerea în aplicare a activităților, atât Comisiei Europene, cât și partenerilor responsabili de punerea în aplicare.

Obiectivele primare ale Facilității pentru alimente sunt (a) încurajarea unei reacții pozitive în ceea ce privește producția în sectorul agricol în țările și regiunile vizate; (b) activități de sprijin pentru a reacționa rapid și direct în vederea atenuării efectelor negative ale instabilității prețurilor la produsele alimentare asupra populațiilor locale, în conformitate cu obiectivele globale de siguranță alimentară, inclusiv standardele ONU privind cerințele nutriționale; și (c) consolidarea capacităților de producție și a guvernantei sectorului agricol în vederea sporirii durabilității intervențiilor. În conformitate cu aceste obiective, trei categorii de măsuri sunt eligibile pentru finanțare în cadrul Facilității pentru alimente:

(a) măsuri în vederea îmbunătățirii accesului la factorii de producție agricolă și serviciile agricole;

(b) măsuri de tip „plasă de siguranță”; și

(c) alte măsuri la scară mică destinate să sporească producția în funcție de nevoile țării.

Obligațiile în materie de raportare ale Comisiei Europene sunt definite la articolul 11 din regulament, care prevede, *inter alia*, că: „În decembrie 2009, Comisia prezintă Parlamentului European și Consiliului un prim raport interimar privind măsurile luate”. Acest raport interimar este prezentat în mod corespunzător și ia în considerație informațiile disponibile

¹ CE/2008/1337, JO L 354/62, 31.12.2008.

până la sfârșitul anului 2009. După situarea măsurilor adoptate într-un context general, raportul oferă informații calitative și cantitative cu privire la diferitele măsuri întreprinse până în prezent pentru punerea în aplicare a Regulamentului privind Facilitatea pentru alimente (programare, formulare, contractare și punere în aplicare), precum și la măsurile administrative și de sprijin auxiliare (personal, studii). Prezenta comunicare este însoțită de un document care detaliază măsurile adoptate².

Prezentul raport a fost amânat cu câteva săptămâni din cauza nevoii de a încheia un număr cât mai mare de contracte privind Facilitatea pentru alimente înainte de sfârșitul anului și din cauza timpului necesar compilării tuturor informațiilor (financiare) necesare din cursul anului 2009. În conformitate cu regulamentul, Comisia Europeană va prezenta un raport final înainte de sfârșitul anului 2012.

2. FACILITATEA PENTRU ALIMENTE ȘI CONTEXTUL MONDIAL

În ultimii ani, siguranța alimentară a făcut obiectul unei atenții deosebite în agenda internațională privind dezvoltarea, în special din cauza creșterii prețurilor la produsele alimentare din 2007/2008, care a adus mulți oameni în pragul sărăciei. Din estimările Organizației pentru Alimentație și Agricultură (FAO) rezultă că numărul persoanelor subnutrite la nivel mondial se ridică în 2009 la peste 1 miliard, comparativ cu 915 milioane în 2008. Aceasta este cea mai ridicată cifră înregistrată din 1970, primul an pentru care sunt disponibile statistici comparabile, ceea ce reprezintă și o inversare a tendinței de atingere a ODM1 (reducerea la jumătate a procentului de persoane subnutrite din lume până în 2015). În realitate, problema are o dimensiune globală: majoritatea persoanelor subnutrite din lume trăiesc în Asia și Pacific (642 de milioane), această regiune fiind urmată de Africa Sub-sahariană (265 de milioane), America Latină și Caraibe (53 de milioane), Orientul Apropiat și Africa de Nord (42 de milioane) și țările dezvoltate (15 milioane).

După valorile maxime înregistrate în 2008, relativa scădere a prețurilor la produsele alimentare nu a reușit să atenueze problemele în multe țări în curs de dezvoltare. Prețurile se mențin ridicate pe multe piețe interne, iar numărul persoanelor care suferă de „insecuritate alimentară” își continuă tendința crescătoare. Criza economică mondială a accentuat și mai mult problema, iar efectele schimbărilor climatice, combinate cu creșterea populației la nivel global, amenință și mai mult siguranța alimentară în multe țări în curs de dezvoltare.

Ca o consecință logică, siguranța alimentară a rămas una dintre prioritățile agendei internaționale pe tot parcursul anilor 2008 și 2009. La nivelul ONU, pe lângă mobilizarea rapidă și activă a agențiilor individuale, Secretarul General a înființat Grupul de acțiune la nivel înalt al ONU (UNHETF) pentru criza mondială a securității alimentare. UNHETF a elaborat un Cadru complet de acțiune, care prevede un cadru care stabilește poziția comună a membrilor grupului de acțiune cu privire la acțiunile propuse, vizând ameliorarea situației dificile imediate a consumatorilor și producătorilor de produse alimentare vulnerabili și construirea unei rezistențe la șocuri similare în materie de prețuri pe viitor. Acest cadru complet de acțiune a inspirat crearea Facilității pentru alimente a Uniunii Europene ca instrument pe termen mediu, în completarea altor forme de asistență.

Mai mult decât atât, în cadrul Conferinței la nivel înalt a FAO cu privire la siguranța alimentară mondială (iunie 2008) s-au discutat problemele pe care schimbările climatice,

² Document de lucru al serviciilor Comisiei, SEC(2010)xx din xx.xx.2010.

bioenergia și creșterea prețurilor la produsele alimentare le pun siguranței alimentare mondiale. Declarația sa finală a invitat comunitatea internațională să sporească ajutorul acordat țărilor în curs de dezvoltare, în special țărilor celor mai puțin dezvoltate și celor afectate cel mai mult de prețurile ridicate la produsele alimentare. Această invitație a fost reluată în cadrul Reuniunii la nivel înalt a G8 din Japonia (iulie 2008), în cadrul Conferinței de la Madrid (ianuarie 2009), în cadrul Reuniunilor G8/G20 de la L'Aquila (iulie 2009) și în cadrul summit-ului mondial FAO pe tema siguranței alimentare (noiembrie 2009). Deosebit de importantă este Inițiativa de la L'Aquila privind securitatea alimentară, care include un angajament în valoare de 20 de miliarde USD pentru soluționarea problemei insecurității alimentare, pe baza unor procese strategice coordonate la nivel național. Angajamentul internațional de combatere a insecurității alimentare mondiale a fost reconfirmat pe parcursul Reuniunii G20 din Pittsburgh, din luna septembrie 2009.

De asemenea, în același context internațional, s-au făcut propuneri pentru crearea unui Parteneriat Global pentru Agricultură, Securitate Alimentară și Alimentație (GPAFSN). Această inițiativă, a condus, printre altele, la reforma Comitetului pentru Securitate Alimentară Mondială (CFS), lansată în octombrie 2009. Reforma își propune să transforme CFS într-o platformă centrală a părților interesate de Parteneriatul Global tot mai extins, completând activitatea Grupului de experți la nivel înalt (HLPE) și a UNHLTF.

Intensificarea activității la nivel internațional face cu atât mai relevante Declarația de la Paris privind eficacitatea ajutorului și Agenda de acțiune de la Accra. Totodată, faptul că multe din cele mai importante inițiative pornesc de la forurile internaționale denotă dorința comunității internaționale de a discuta și de a planifica împreună o reacție comună și coordonată. Angajamentul față de Agenda de la Paris se reflectă în Regulamentul privind Facilitatea pentru alimente, constituind un principiu director în punerea în aplicare a facilității. Acesta lucru este evidențiat prin faptul că:

- majoritatea proiectelor și programelor privind Facilitatea pentru alimente puse în aplicare de organizații internaționale se bazează pe evaluări și propuneri comune ale agențiilor ONU și ale Băncii Mondiale, coordonate de UNHLTF;
- în 2009 au fost organizate o serie de reuniuni de coordonare între Comisia Europeană și UNHLTF;
- atunci când a fost posibil în intervalul și în contextul cooperării, sprijinul bugetar a fost ales ca metodă de punere în aplicare;
- în majoritatea țărilor vizate în care cererea de propuneri a fost relevantă, au fost organizate ateliere la nivel național pentru a spori coordonarea și pentru a orienta propunerile de reacție.

3. PROGRAMARE

Regulamentul privind Facilitatea pentru alimente prevedea că Parlamentului European și Consiliului trebuie să li se prezinte de către Comisie un plan global care să includă lista țărilor vizate care beneficiază de facilitate, precum și echilibrul dintre entitățile eligibile pentru punerea în aplicare. Acest plan global a fost prezentat în luna martie a anului 2009 și a inclus o prezentare generală a alocărilor indicative acordate țărilor beneficiare, defalcate în funcție de cele trei categorii principale de entități eligibile și metode de punere în aplicare: organizații

internaționale prin acorduri de finanțare; organizații neguvernamentale, sectorul privat și agenții ale statelor membre printr-o cerere de propuneri; și guverne naționale prin sprijin bugetar. În planul global, majoritatea alocărilor indicative (920 de milioane EUR) au fost destinate nivelului național, în timp ce 60 de milioane EUR au fost rezervate pentru intervențiile la nivel regional din Africa. Suma finală de 20 de milioane EUR a fost reținută pentru sprijin administrativ în scopul aplicării Regulamentului privind Facilitatea pentru alimente (personal temporar, studii, audituri, monitorizare și evaluare).

Prin aplicarea criteriilor indicative prevăzute în anexa la regulament³, au fost selecționate 50 de țări. Pentru fiecare țară vizată s-a stabilit o alocație indicativă pe baza acestor criterii și pe baza unui factor legat de numărul populației, ținând, în același timp, seama de circumstanțe speciale atunci când a fost cazul. Prezentarea generală a alocărilor indicative, prevăzută în planul global și aprobată de Consiliu și de Parlamentul European, este inclusă în secțiunea I a documentului însoțitor.

Ulterior, pachetul regional pentru Africa în valoare de 60 de milioane EUR a fost definit ca tratând trei tipuri de intervenții, fiecare în valoare de aproximativ 20 de milioane EUR. În primul rând, un program privind furnizarea de vaccinuri și îmbunătățirea producerii și distribuției de vaccinuri în vederea reducerii impactului în diferite regiuni ale Africii a patru boli vizate (boala de Newcastle, pleuropneumonia contagioasă caprină, pesta caprină și pleuropneumonia contagioasă bovină). Programul urmează a fi pus în aplicare prin AU-IBAR (Biroul Interafrican pentru Resurse Animale - Inter-African Bureau for Animal Resources). În al doilea rând, un program în Africa de Est și de Sud la care participă COMESA (Piața comună a Africii de Est și de Sud) și care se concentrează asupra a trei aspecte: (i) armonizarea reglementărilor și standardelor privind semințele cu îmbunătățiri în ceea ce privește calitatea și disponibilitatea semințelor; (ii) ameliorarea aprovizionării cu materii prime agricole a micilor fermieri și consolidarea rețelelor de distribuitori de produse agricole; și (iii) consolidarea capacităților cu privire la serviciile financiare destinate micilor fermieri, inclusiv asigurarea împotriva dezastrelor naturale. În al treilea rând, un program în regiunea ECOWAS (Comunitatea Economică a Statelor Vest-Africane) care sprijină componentele strategice din cadrul programului agricol regional ECOWAP, cum a fi producția de orez, porumb și mei, precum și armonizarea standardelor. Programul include măsuri pentru îmbunătățirea capacității de punere în aplicare a programului ECOWAS.

Planul global prevede că schimbările care afectează alocațiile pentru fiecare țară, entitățile sau modalitățile eligibile, până la o sumă cumulată de cel mult 5% pot fi efectuate luând în considerare modificarea condițiilor, în cazul în care aceste schimbări nu alterează semnificativ natura planului global. Pe parcursul anului 2009, o serie de factori au determinat modificarea planului global:

- diferențele dintre planurile indicative și finale și bugetele propuse de organizațiile internaționale;
- economiile negociate de Comisia Europeană datorită combinării prin contract a diferitelor activități ale organizațiilor internaționale reducând, astfel, cheltuielile generale;

³ Nivelurile de sărăcie și nevoile reale ale populației; evoluția prețului produselor alimentare și potențialul impact social și economic (dependența de importurile de produse alimentare; vulnerabilitatea socială și stabilitatea politică; și efectele macroeconomice ale evoluției prețului produselor alimentare); și capacitatea țării de a fi receptivă la măsurile corespunzătoare și de a le pune în aplicare (capacitatea de producție agricolă, reziliența la șocuri externe).

- evoluțiile politice care afectează cooperarea și/sau modul prevăzut de punere în aplicare: mai precis, utilizarea prevăzută a sprijinului bugetar a trebuit revizuită în mai multe țări;
- costurile cumulate ale proiectelor selectate în cadrul cererii de propuneri au depășit, de regulă, cu câteva sute de mii de euro suma orientativă; și
- în cazul câtorva țări, în cadrul cererii de propuneri nu au fost prezentate suficiente proiecte de calitate pentru a se atinge suma indicativă.

Cu toate acestea, în ansamblu, numărul modificărilor aduse planului global a fost limitat. La sfârșitul lunii decembrie, modificările prevăzute au fost de 2,7% în cazul alocațiilor pentru fiecare țară și de 3,0% în cazul modificărilor între entitățile eligibile sau modalitățile de punere în aplicare. Aceasta determină o modificare globală prevăzută de 4,97%⁴. Anexa 1 prezintă o comparație între programarea planului global și perspectivele din decembrie 2009.

4. FORMULARE ȘI CONTRACTARE

Caracterul specific al Facilității pentru alimente a impus tratarea rapidă a acțiunilor propuse. În cadrul Comisiei, a fost înființat un grup operativ specific pentru a accelera formularea contractelor, contractarea și monitorizarea proiectelor. Mai mult, în cadrul elaborării Facilității pentru alimente, Comisia Europeană a invitat deja agențiile ONU și Banca Mondială, prin intermediul Grupului de acțiune la nivel înalt al ONU, să propună acțiuni care să poată fi dezvoltate cu ușurință. Aceste propuneri au fost primele care au fost supuse unei formulări detaliate, organizată în două „serii”, pentru a fi discutate și aprobate de autoritățile bugetare.

Fișele de acțiune pentru prima serie de proiecte au fost prezentate în cadrul reuniunii Grupului de sprijin al calității (GSC), care a avut loc la 15 ianuarie 2009 și, mai târziu, în cadrul reuniunii Comitetului Instrumentului de cooperare pentru dezvoltare (ICD) din data de 17 februarie 2009. La data de 30 martie 2009 a fost adoptată o primă decizie de finanțare în valoare de 313,9 milioane EUR. Cel de-al doilea „set de măsuri” a fost prezentat GSC la 19 și 20 februarie 2009 și Comitetului ICD la data de 23 martie 2009. Această decizie de finanțare a fost adoptată la 29 aprilie 2009 pentru o sumă de 393,8 milioane EUR. Cea de-a doua „serie” a inclus o „cerere de propuneri” pentru 200 de milioane EUR.

Un al treilea set de măsuri în valoare de 121,95 milioane EUR a fost prezentat Consiliului și Parlamentului la începutul lunii octombrie. Decizia de finanțare a fost adoptată de către Comisia Europeană la data de 9 decembrie 2009. Între timp, a fost adoptată o decizie separată cu privire la un program de acordare a unui sprijin financiar pentru Tadjikistan în valoare de 7,75 milioane EUR.

Rapiditatea procesului de aprobare se datorează în mare măsură flexibilității Parlamentului European, care a acceptat scurtarea perioadelor de exercitare a dreptului său de control asupra măsurilor propuse.

În general, formularea proiectelor și programelor finanțate în cadrul Facilității pentru alimente a ținut seama de caracterul specific al regulamentului care prevedea aplicarea rapidă, o durată

⁴

Modificările procentelor în ceea ce privește alocațiile pentru fiecare țară și modalitățile/entitățile nu se adaugă, întrucât există schimburi simultane care nu ar trebui socotite de două ori.

scurtă, coordonare și concentrare asupra unuia sau mai multora dintre cele trei tipuri de activități eligibile din cadrul facilității. Procesul de formulare a variat în funcție de metoda de punere în aplicare aleasă:

- proiectele cu organizații internaționale s-au bazat pe propuneri din partea acestor organizații și au fost supuse unei serii de verificări și revizuri (atât la nivelul delegației, cât și la nivelul sediului central);
- proiectele rezultate în urma cererii de propuneri s-au bazat pe propuneri venite din partea ONG-urilor, sectorului privat și organizațiilor pentru dezvoltare ale statelor membre, beneficiind de sesiuni de informare organizate la Bruxelles și în țările relevante. Propunerile au fost elaborate în două etape. În primă fază, au fost prezentate note conceptuale succinte, care au reprezentat baza pentru invitația de prezentare a propunerilor complete, din care a fost selectat grupul final de proiecte reținute;
- programele de sprijin bugetar au necesitat stabilirea unui dialog cu guvernele naționale beneficiare, cu alți parteneri pentru dezvoltare (inclusiv FMI și Banca Mondială) și au implicat, într-un număr redus de cazuri, o misiune de formulare specială;
- sprijinul la nivel regional din Africa a implicat misiuni specifice de formulare pentru programele din Africa de Vest și de Est/Sud, în timp ce programul de vaccinare a șeptelului din Africa s-a bazat pe un atelier de formulare.

Aproximativ 200 de milioane EUR au fost alocate pentru cererea de propuneri. Cu toate acestea, o evaluare a propunerilor în faza notelor conceptuale a indicat deja faptul că cererea ar genera mai multe propuneri de calitate decât ar putea fi finanțate din alocarea bugetară inițială. Ulterior, au fost puse la dispoziție noi alocări în valoare totală de 13,5 milioane EUR pentru finanțarea propunerilor suplimentare.

În urma cererii de propuneri, au fost depuse 800 de note conceptuale. Ulterior, 275 de propuneri preselectate au fost dezvoltate în candidaturi complete până la 22 septembrie 2009, 131 dintre acestea fiind subvenționate în urma finalizării procesului de evaluare în luna octombrie 2009. Relevanța acțiunilor în raport cu obiectivele Facilității pentru alimente, precum și cu necesitățile fiecărei țări, s-a bucurat de prioritate în evaluarea propunerilor, în timp ce potențiala lor eficiență, durabilitatea și fezabilitatea în intervalul de timp alocat (în medie, 22 de luni) au constituit, de asemenea, criterii de evaluare.

Contractarea celor 131 de propuneri selectate a avut loc la sfârșitul anului 2009, odată cu efectuarea plăților în avans. Transferul punerii în aplicare la nivelul delegațiilor UE relevante se va realiza la începutul anului 2010. Lista completă a propunerilor selectate este inclusă în secțiunea III a documentului însoțitor.

La 31 decembrie 2009, o sumă totală de aproximativ 510 milioane EUR făcuse obiectul unor contracte cu organizații internaționale (a se vedea tabelul de mai jos). Valoarea contractuală totală a Facilității pentru alimente la sfârșitul anului 2009 depășea cu mult 700 de milioane EUR⁵. Plățile la acea dată se ridicau la 456 de milioane EUR, majoritatea fiind efectuate în legătură cu proiectele executate împreună cu organizații internaționale (325,2 milioane EUR), urmate de proiectele rezultate în urma cererii de propuneri (115 milioane EUR).

⁵ Contracte semnate cel puțin de CE.

Valoarea contractelor încheiate cu organizații internaționale la 31 decembrie 2009

Organizație	Valoarea contractului (EUR)	Procent
FAO	215 352 085	42,2
Banca Mondială	100 950 000	19,8
PAM	83 864 476	16,4
FIDA	31 682 272	6,2
UNRWA	39 700 000	7,8
PNUD	13 193 139	2,6
UNICEF	11 229 000	2,2
Altele	14 000 000	2,8
Total	509 970 972	100,0

În ceea ce privește cele trei domenii de măsuri eligibile pentru sprijin din cadrul Facilității pentru alimente, aproximarea distribuirii provizorii⁶ este următoarea:

Măsuri eligibile	Procentul din valoarea proiectelor internaționale
1 Măsuri de îmbunătățire a accesului la factorii de producție agricolă și la serviciile agricole	40,4%
2 Măsuri de tip „plasă de siguranță”	36,4%
3 Alte măsuri la scară mică destinate să sporească producția (inclusiv microcredit, infrastructură, depozitare, pregătire vocațională)	23,2%
Total	100%

5. PUNERE ÎN APLICARE

Majoritatea proiectelor executate de organizații internaționale și aprobate în cadrul seturilor 1 și 2 se află încă în primele etape de punere în aplicare. Echipele de proiect și, acolo unde este cazul, Comitetele de coordonare sunt în curs de înființare, planurile de achiziții sunt în curs de

⁶ Pe baza informațiilor incluse în proiectele cu organizațiile internaționale.

realizare, iar vizarea și selecția beneficiarilor sunt în curs de aplicare. Informațiile referitoare la statutul proiectelor executate de organizații internaționale sunt furnizate în secțiunea IV din documentul însoțitor. Alte proiecte și programe au fost aprobate mai recent (din cererea de propuneri și în cadrul setului 3), prin urmare, nu au fost încă puse efectiv în aplicare.

În cazul unora dintre proiectele puse în aplicare în parteneriat cu organizații internaționale din primăvara anului 2009 încep să apară rezultate concrete. Semințele, îngrășămintele și uneltele agricole au fost distribuite; mecanismele de tip „plasă de siguranță” sunt în funcțiune, evaluările privind vulnerabilitatea au fost efectuate, formările la nivel național privind consolidarea capacităților au fost furnizate, iar mecanismele de coordonare consolidate.

În prezent, o serie de proiecte sunt puse în aplicare în țări afectate de conflicte, în care securitatea încă reprezintă o problemă majoră, putând afecta evoluția mai multor proiecte (Somalia, Sri Lanka și Pakistan). Probleme există, de asemenea, în țările lovite de dezastre naturale (Filipine, Bangladesh, Cornul Africii, Guatemala și Haiti).

În măsură în care acest lucru este posibil, proiectele sunt integrate și aliniate la mecanismele existente de coordonare a donatorilor la nivelul fiecărei țări. Elaborarea proiectelor a beneficiat de aceste mecanisme de coordonare pentru stabilirea potențialului de sinergie cu alți parteneri. Intervențiile Facilității pentru alimente au contribuit în mod semnificativ la consolidarea coordonării în rândul agențiilor ONU și al altor părți interesate la nivel național.

Comisia Europeană utilizează periodic sistemul de monitorizare orientat spre rezultate (ROM) pentru a furniza un feedback extern, independent și obiectiv cu privire la desfășurarea proiectelor de cooperare. În contextul Facilității pentru alimente, a fost lansată o ofertă internațională pentru monitorizarea orientată spre rezultate și evaluarea calității a aproximativ 120 de proiecte. În plus, 12 proiecte vor fi monitorizate în temeiul contractului existent ROM-Programe tematice. În luna noiembrie 2009, echipele monitorizau deja proiectele unor diferite organizații internaționale din Liberia și din Teritoriile palestiniene ocupate.

6. MĂSURI DE SPRIJIN

Un procent de cel mult 2% din Facilitatea pentru alimente (și anume, maxim 20 de milioane EUR) poate fi utilizat pentru măsurile de sprijin: personalul responsabil pentru gestionarea contractării, monitorizării, auditului și evaluării; consultanță și studii în vederea sprijinirii punerii în aplicare. Aceasta a constituit baza pentru recrutarea unei părți din personalul Grupului operativ al Facilității pentru alimente de la Bruxelles.

Pentru a îmbunătăți capacitatea anumitor delegații ale UE care au departamente de securitate alimentară cu personal insuficient sau care nu au astfel de departamente, sunt finanțate posturi pentru personal de sprijin în 21 de delegații UE. Rolul personalului suplimentar este acela de a monitoriza proiectele din cadrul Facilității pentru alimente (gestionarea contractelor pentru proiectele din cadrul cererii de propuneri, monitorizare etc.). Pentru șase dintre aceste delegații, au fost sau sunt recrutați agenți locali. În alte cazuri, sunt recrutați agenți contractuali, iar mare parte dintre aceștia și-au început deja activitatea în cadrul delegațiilor.

Mai mult decât atât, o serie de activități de consultanță de sprijin au fost finanțate prin creditele administrative ale Facilității pentru alimente. Există trei categorii de astfel de activități de consultanță. În primul rând, au fost recrutați experți independenți cu experiență pentru evaluarea notelor conceptuale și a propunerilor complete pentru cererea de propuneri, deoarece aceasta reprezintă o condiție de obiectivitate pentru calitatea proiectelor selectate. În

al doilea rând, unele delegații cu personal insuficient sau care se ocupau de mai multe proiecte (Liberia, Nepal, Tadjikistan) au beneficiat de sprijin (experți externi finanțați din creditele administrative) pentru a trata proiectele Facilității pentru alimente și/sau a „acoperi” perioada până la sosirea agentului contractual. În al treilea rând, au fost, de asemenea, finanțate misiunile de formulare pentru sprijinul bugetar în Togo și Bolivia, precum și misiunile de formulare pentru proiectele regionale în Africa.

În final, au fost și vor fi comandate o serie de studii pentru sprijinirea aplicării Facilității pentru alimente. Aceste studii includ: răspunsuri instituționale ale sistemului ONU la criza mondială a prețurilor produselor alimentare și Facilitatea pentru alimente a Uniunii Europene, un studiu cu privire la subvențiile pentru factori de producție, un studiu de evaluarea a beneficiarilor, un studiu privind intervențiilor de tip „plasă de siguranță” și un studiu privind reacția în ceea ce privește producția în sectorul agricol față de creșterile prețurilor la produsele alimentare.

7. CONCLUZIE

Adoptarea Regulamentului privind Facilitatea pentru alimente a demonstrat capacitatea UE de a reacționa rapid și semnificativ la problemele legate de securitatea alimentară în țările în curs de dezvoltare, determinate de instabilitatea prețurilor la produsele alimentare din 2007/08. Până în prezent, Facilitatea pentru alimente în valoare de 1 miliard EUR reprezintă cea mai importantă contribuție globală suplimentară pentru stimularea dezvoltării agricole și combaterea foametei, liderii G8 angajându-se să sprijine acest demers la Tokyo în iulie 2008. Prin urmare, Facilitatea pentru alimente a oferit UE credibilitate internațională, sporindu-i influența în discuțiile cu privire la stabilirea cadrului guvernantei globale pentru siguranță alimentară. Mai mult decât atât, modul specific de punere în aplicare a Facilității, prin implicarea unei serii de agenții ONU, dar și a altor actori, și prin faptul că se inspiră din nevoile și planurile naționale, a avut o contribuție pozitivă în ceea ce privește eficiența ajutorului.

După intrarea în vigoare a Regulamentului privind Facilitate pentru alimente la 1 ianuarie 2009, Comisia Europeană a organizat punerea sa în aplicare în mod rapid și eficient. Programarea utilizării fondurilor, sub forma unui „plan global”, a fost prezentată în luna februarie, primind un aviz favorabil din partea Consiliului și Parlamentului în luna aprilie. Deși acestuia i s-au adus ulterior modificări minore, planul a rămas valabil ca document de orientare pentru punerea în aplicare a facilității. Susținute de un grup operativ special din cadrul Comisiei, în primele 4 luni ale anului 2009 au fost elaborate decizii de finanțare pentru o sumă de 707,7 milioane EUR. Împreună cu deciziile de finanțare adoptate mai târziu în același an, a fost atinsă o valoare totală a deciziilor de finanțare de 837,2 milioane EUR (comparativ cu obiectivul de 820 de milioane EUR), în timp ce plățile s-au ridicat la 456 de milioane EUR. În total, până la sfârșitul anului au fost încheiate aproximativ 150 de contracte cu organizații internaționale, guverne naționale și organizații neguvernamentale, iar pregătirile pentru prezentarea „setului” final de decizii de finanțare sunt în stadiu avansat, pentru o sumă de 145,3 milioane EUR, la începutul anului 2010. Punerea în aplicare a Regulamentului privind Facilitatea pentru alimente urmează, astfel, programarea inițială și respectă prevederile bugetare.

Punerea în aplicare în primele țări vizate a început de la jumătatea anului 2009, însă, în ultimele țări, asistența va intra în vigoare la începutul anului 2010. Prin urmare, este prea devreme pentru a evalua efectele asistenței. Între timp au fost puse bazele unui cadru extins de

monitorizare și evaluare care să permită acumularea de experiență și evaluarea impactului în următorii ani.

Măsurile adoptate până în prezent dovedesc faptul că punerea în aplicare a Facilității pentru alimente avansează conform așteptărilor. Cu toate acestea, există o serie de probleme care pot afecta eficiența ulterioară a procesului de punere în aplicare. Aceste probleme includ dificultăți de natură politică și/sau de securitate în mai multe țări vizate, precum și perioada foarte scurtă de punere în aplicare a proiectelor și programelor, care impune tuturor partenerilor responsabili cu punerea în aplicare să respecte întocmai datele de finalizare a activităților, prevăzute pentru a doua jumătate a anului 2011.

În conformitate cu regulamentul, Comisia va prezenta un raport final înainte de sfârșitul anului 2012.